

Aan: leden van de Gemeenteraad
Leden van het College van Burgemeester en Wethouders
Directie

Van: Rekenkamer gemeente Overbetuwe

Betreft: Jaarverslag 2009

Datum: 24 februari 2010

Bijgaand treft u ter kennisname het jaarverslag 2009 aan van de rekenkamer Overbetuwe. Het lijkt ons dat de inhoud van het jaarverslag voor zich spreekt, maar op een, naar de mening van de rekenkamer, belangrijk punt willen wij nog nader ingaan. Overeenkomstig onze onderzoeksprogrammering was het de intentie om het onderzoeksrapport naar de sturing en beheersing van grote projecten in de gemeente nog aan de huidige gemeenteraad aan te bieden. Door het vertrek van onze onderzoekster per 1 februari 2010 is de afronding van dit onderzoek vertraagd. Het 'veldwerk' is afgerond maar analyse en redactie van het eindrapport moeten nog plaatsvinden. Vervolgens volgen de fases van ambtelijk en bestuurlijk wederhoor. Inmiddels hebben wij actie ondernomen om tot een afronding te komen via de inhuur van een externe onderzoeker.

Rekening houdend met een zorgvuldige afronding en procedure richten wij ons op eind mei 2010 voor wat betreft de aanbidding van het eindrapport aan in dit geval de 'nieuwe' gemeenteraad.

Wij betreuren deze gang van zaken zeer, maar geven onder deze omstandigheden prioriteit aan kwaliteit van onze onderzoeksrapportage en aan zorgvuldigheid van de te volgen procedure.

Bijlage: Jaarverslag 2009 rekenkamer Overbetuwe

Jaarverslag 2009

Rekenkamer Overbetuwe

**SAMENSTELLING
REKENKAMERCOMMISSIE**

Dhr. P. Houtsma (extern lid, voorzitter)
Mevr. J. J. Smink (extern lid)
Dhr. J.M.J. Uijthof (extern lid)
Dhr. C.G.J. Verhart (raadslid)
Dhr. H.A. Besemer (raadslid)

**SECRETARIAAT
REKENKAMERCOMMISSIE**

Secretaris (part-time)

Mw. M.G. Timmerman-Koenders

Onderzoeksfunctie (part-time)

Mw. M.C. Kriesch

Adres

Dorpsstraat 67/Postbus 11
6660 AA Elst

Telefoonnummer

0481-362305

E-mail

m.timmerman-koenders@overbetuwe.nl

Website

www.overbetuwe.nl

Voorwoord

Het jaar 2009 was voor de rekenkamer Overbetuwe een bijzonder en intensief jaar. Niet zozeer door de veelheid aan onderzoeken – want die was er niet – maar door erg ingrijpende gebeurtenissen binnen de commissie zelf. Vanaf februari tot september 2009 was de externe onderzoeker door ziekte niet in staat om haar werkzaamheden volgens planning uit te voeren. Daarmee lag grotendeels de ‘productie’ aan onderzoekswerk stil. Dit werd nog versterkt door ernstige ziektegevallen in de directe gezinsomgeving bij twee externe commissieleden.

In september 2009 werd ook duidelijk dat de samenwerkingsovereenkomst met Zaltbommel en Neder-Betuwe gericht op de gezamenlijke inzet van de onderzoeker na 1 april 2010 niet zou worden gecontinueerd. In december 2009 werd duidelijk dat de onderzoeker haar werkzaamheden al per 1 februari 2010 zou beëindigen.

Al met al volop werk aan de winkel om de continuïteit van ons werk nog beter te verankeren in mensen, procedures en afspraken. Daar zijn we momenteel druk mee bezig, naast de afronding van ons onderzoek naar sturing en beheersing grote projecten. Met name bij dit onderzoek is het wegvallen van de onderzoeker bij de eindfase voelbaar.

Al met al, zoals gesteld, een intensief jaar. Als commissieleden hebben we elkaar zowel in onze rol als onderzoeksbegeleiders maar zeker ook als mensen met persoonlijke belevenissen ondersteund. Ook dat zijn ervaringen die meer dan de moeite waard zijn.

Peter Houtsma,
Voorzitter

1 Contouren rekenkamer Overbetuwe

In dit hoofdstuk wordt het functioneren van de rekenkamercommissie Overbetuwe (verder: 'rekenkamer') op hoofdlijnen belicht, alsmede belangrijke wijzigingen die in 2009 van invloed zijn geweest op het functioneren.

1.1 Korte geschiedenis

Op 31 augustus 2004 heeft de gemeenteraad van Overbetuwe besloten tot de instelling van de gemeentelijke rekenkamer per 1 januari 2005. Per die datum is de Verordening op de rekenkamer vastgesteld. Met de benoeming van de externe en raadsleden in de rekenkamer bij besluit van 22 februari 2005 was de oprichting van de rekenkamer een feit. De rekenkamer heeft in mei 2005 via een Reglement werkwijze, taken en bevoegdheden vastgelegd.

Op 30 mei 2006 werd het eerste rekenkamerrapport 'Goed geïnformeerd?' aan de raad aangeboden. Hierin werd door de rekenkamer inzicht geboden in de wijze waarop in de gemeente werd omgegaan met de informatieplicht van het college aan de raad. In 2006 werd door de rekenkamer ook een onderzoek uitgevoerd naar de (kwaliteit van de) jaarstukken 2005.

In 2007 is door de gemeenteraad, mede op basis van een zelfevaluatie door de rekenkamer uit november 2006, besloten het budget van de rekenkamer meer in lijn te brengen met de aanwezige ambities te weten vanaf het begrotingsjaar 2008 € 45.000. In dat jaar is de rekenkamer gestart met een onderzoek naar de digitale dienstverlening door de gemeente. In 2008 is door de rekenkamer het onderzoekrapport digitale dienstverlening door de gemeente aan de gemeenteraad uitgebracht, in de vorm van een rekenkamerbrief heeft de rekenkamer in 2008, in het kader van haar periodieke onderzoek naar onderdelen van de planning en controlcyclus, de raad haar bevindingen medegedeeld op het gebied van reserves en voorzieningen.

Begin 2009 is op eigen verzoek de externe voorzitter mw. C. van Marle teruggetreden en opgevolgd door de heer P. Houtsma.

1.2 Missie en doelstellingen

De missie van de rekenkamer luidt als volgt:

“de gemeentelijke rekenkamer Overbetuwe wil bijdragen aan het toetsen en verbeteren van de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerde beleid en beheer.”

Met haar producten wil de rekenkamer de controlerende functie van de gemeenteraad van Overbetuwe versterken. Zij richt zich daarbij in de eerste plaats op het evalueren van het gevoerde beleid. De rekenkamer wil zichtbaar maken hoe publiek geld wordt besteed en of de voorgenomen doelstellingen van de gemeente ook daadwerkelijk worden bereikt.

Concreet wil de rekenkamer Overbetuwe bijdragen aan:

- de doeltreffendheid van beleid en een doelmatige besteding van publieke middelen;
- de kwaliteit van het lokale openbaar bestuur;

- een goed functionerende lokale democratie;
- een transparant gemeentelijk functioneren en publieke verantwoording daarover.

Wil de rekenkamer kunnen oordelen over het effectief, efficiënt en rechtmatig functioneren van de gemeente, dan kan dit alleen op basis van objectief feitenonderzoek. Deze objectiviteit vereist een hoge mate van onafhankelijkheid. De onafhankelijkheid is goed verankerd in de formele positie en bevoegdheden van de rekenkamer.

1.3 Samenstelling rekenkamercommissie

In de gemeente Overbetuwe is gekozen voor een rekenkamerfunctie als bedoeld in artikel 81, lid o van de Gemeentewet. Dat wil zeggen een gemengde commissie bestaande uit externe leden en interne (raads)leden.

Zoals vermeld is in januari 2009 mw. C. van Marle teruggetreden als voorzitter en opgevolgd door de heer P. Houtsma.

De benoemingstermijn van de twee externe leden, mevr. J. J. Smink en de heer J.M.J. Uijthof eindigt in februari 2011 en van de heer P. Houtsma januari 2015. De termijn van de door de raad benoemde raadsleden loopt af aan het einde van iedere bestuursperiode.

Eind maart 2008 is een overeenkomst met de rekenkamers van de gemeenten Zaltbommel en Neder-Betuwe gesloten gericht op de gezamenlijk inzet van één onderzoeker voor de drie rekenkamers. Gemiddeld kon op die manier iedere rekenkamer één dag in de week over onderzoekscapaciteit beschikken.

1.4 Reglementen en voorschriften

De reglementen en voorschriften van de rekenkamer bestaan uit de door de raad vastgestelde verordening, het reglement van orde en het mandaatbesluit voorzitter rekenkamercommissie.

In de verordening op de gemeentelijke rekenkamerfunctie zijn de formeel-juridische aangelegenheden van de rekenkamer geregeld, waaronder de bevoegdheden en plichten.

Het reglement van orde beschrijft de interne werkwijze van de rekenkamer. Aspecten als de wijze van vergaderen, het stemrecht van de leden, de agendering en verslaglegging van de vergaderingen zijn hierin geregeld.

In november 2009 heeft de rekenkamer een start gemaakt met de opstelling van een notitie Werkwijze, waarin meer concreet beschreven wordt hoe wij te werk gaan bij de uitvoering van onze onderzoeken. In het verlengde van deze notitie Werkwijze is ook het Reglement van Orde aangepast. Beide documenten worden begin 2010 formeel door de rekenkamer vastgesteld en zullen tevens aan de nieuwe gemeenteraad worden aangeboden.

1.5 Overleg en afstemming

De rekenkamer vergadert normaliter één keer per maand op donderdagavond van 19.30 tot 21.00 uur volgens een vastgesteld schema. In 2009 kwam de rekenkamercommissie in totaal elf keer in vergadering bijeen. In mei werd een extra bijeenkomst ingelast ten behoeve van visieontwikkeling en onderlinge afstemming. In deze bijeenkomst werden individuele en gezamenlijke verwachtingen rondom het functioneren in de rekenkamer met elkaar gedeeld.

De vergaderingen van de rekenkamer zijn besloten. Van de vergaderingen wordt een beknopte besluitenlijst gemaakt.

De voorzitter heeft in 2009 twee keer de vergaderingen van de gemeentelijke auditcommissie bijgewoond en twee keer de vergaderingen van de commissie GFZ. Op 12 en 13 februari 2009 heeft de voorzitter introductiegesprekken gevoerd met ambtelijke en bestuurlijk vertegenwoordigers. Deze gesprekken werden van beide zijden als zeer positief ervaren. Duidelijk werd de wens om 'dichter tot elkaar te komen'. De voorzitter heeft periodiek overleg met de ambtelijk secretaris gericht op de voorbereiding van vergaderingen en met de griffier.

2 Onderzoeken

In het afgelopen jaar hebben wij het onderzoeksrapport rondom de afhandeling van bezwaarschriften binnen de gemeente afgerond. Dit onderzoeksrapport sloot goed aan op een doelmatigheidsonderzoek (213a) van het college uit 2008 en op een eigen analyse na de zomer in 2009 uitgebracht vanuit de afdeling BMO. Met de behandeling van het rekenkamerrapport in de commissie GFZ op 1 december 2009 kreeg het onderwerp afhandeling bezwaarschriften substantiële politieke aandacht en zegde het College toe om de aanbevelingen uit het rekenkamerrapport op te pakken.

De aanbevelingen richten zich met name op:

- Het systematisch verzamelen van gegevens over de afhandeling van bezwaarschriften;
- Het jaarlijks laten uitbrengen door de Commissie Bezwaarschriften van een inhoudelijk verslag over haar werkzaamheden aan de gemeenteraad;
- Het nemen van verdere maatregelen om te voldoen aan de wettelijke termijnen van afdoening van bezwaarschriften.

Na de zomer 2009 is door de rekenkamer een start gemaakt met de voorbereidingen voor een onderzoek naar de sturing en beheersing van grote projecten. Het onderzoeksplan is aan de raad, het college en de ambtelijke organisatie voorgelegd en in september 2009 is de uitvoering van het onderzoek begonnen. De verwachting is dat het onderzoeksrapport in mei 2010 aan de raad kan worden voorgelegd.

3 Overige activiteiten

Door de in het voorwaard geschetste omstandigheden zijn in 2009 de onderzoeksactiviteiten bij de planning achtergebleven. Deze omstandigheden gaven aan de andere kant wel de mogelijkheid om over een betere borging van onderzoekswerkzaamheden binnen de rekenkamer na te denken. Dat leidde tot intensieve contacten met ambtelijke contactpersonen en met bestuurders. De rekenkamer moet niet als een 'last' worden gezien maar als één van de hulpmiddelen om de raad bij te staan in haar kaderstellende en controlerende rollen. Ook voor interne en externe betrokkenen bij rekenkameronderzoeken moet helder zijn hoe wij ons werk doen. Vandaar dat wij onze werkwijze tegen het licht hebben gehouden en zijn gekomen tot een nieuwe notitie Werkwijze. Deze notitie zal ter informatie aan de raad, het college en aan de ambtelijke organisatie worden aangeboden. Tegelijk met deze notitie is ons Reglement van Orde aangepast. Met deze beide documenten hebben wij de indruk qua werkwijze 'toekomstvast' te zijn.

Zoals aangegeven hebben wij op 7 mei 2009 een visiebijeenkomst gehad waarin we met elkaar hebben gesproken over individuele en gezamenlijke verwachtingen, aanwezige en gewenste competenties en over het gewenste beeld bij de rekenkamerfunctie.

Samen met de introductiegesprekken en andere contacten in de gemeentelijke organisatie hebben wij de indruk dat er een fundament ligt waarop verder gebouwd kan worden.

4 Middelen

4.1 Bedrijfsvoering

De rekenkamer beschikt over een part-time onderzoeker voor gemiddeld één dag in de week. De onderzoeker heeft een aanstelling bij de gemeente Zaltbommel voor drie dagen in de week en verricht onderzoekswerkzaamheden voor de rekenkamers van de gemeenten Nerder-Betuwe, Overbetuwe en Zaltbommel. De kosten worden vanuit de gemeente Zaltbommel gelijkmatig verdeeld over de drie rekenkamers. Door in het voorwoord genoemde omstandigheden is de onderzoeker slechts beperkt werkzaam geweest voor onze rekenkamer. De afronding van het onderzoek naar de afhandeling van bezwaarschriften en het onderzoek naar de sturing en beheersing van grote projecten waren de belangrijkste werkzaamheden.

Het secretariaat van de rekenkamer Overbetuwe is ondergebracht bij een medewerkster van de griffie. Deze bereidt de vergaderingen voor en maakt de besluitenlijsten. Verdere ondersteuning bij onderzoekswerkzaamheden vindt ook van hieruit plaats.

4.2 Financiële verantwoording 2009

In de begroting 2009 is voor de rekenkamer een (structureel voor deze bestuursperiode) budget opgenomen van € 45.000,--.

Onderstaand is een overzicht van het budget en de kosten opgenomen.

	uitgaven 2009	
	begroot	Feitelijk
Presentiegelden/ vacatiegeld/ onderzoekskosten	45.000,-	34.559,51

Door het achterblijven van de onderzoekswerkzaamheden is een overschot op het beschikbare budget van ca. € 10.000 ontstaan. Naar verwachting zullen er voor de afronding van het onderzoek naar sturing en beheersing grote projecten wel extra-kosten ontstaan voor de benodigde externe inhuur,

Vastgesteld: 1 maart 2010

De secretaris van de Rekenkamer,

de voorzitter,

M.G.Timmerman-Koenders

P. Houtsma